

EDUSKUNNAN VASTAUS 161/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta (HE 183/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 27/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Eläketuen saamisen yleiset edellytykset

1 §

Oikeus eläketukeen

Vuonna 1941—1947 syntyneellä Suomessa asuvalla henkilöllä, joka on työmarkkinatukeen oikeutettu ja joka on julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) 1 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohdan tarkoittamalla tavalla pitkäaikaistyötön 31 päivänä joulukuuta 2004 ja jolle on maksettu työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 2 500 päivältä tai jolle on maksettu enimmäisaika työttömyysturvalain mukaista päivärahaa ja sen lisäksi työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 2 000 päivältä 1 päivästä tammikuuta 1992 lukien 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä, on oikeus tämän lain mukaiseen eläketukeen sen kuukau-

den loppuun saakka, jolloin hän täyttää 62 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna työmarkkinatukeen oikeutettuna henkilönä pidetään työmarkkinatuen saajan lisäksi työttömyysturvalain 7 luvun 2 §:n 1—8 kohdissa tarkoitettua henkilöä sekä työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden henkilöä, joka saa sairausvakuutuslain (/) mukaista sairauspäivärahaa.

Eläketukena maksetaan kansaneläkeosuutta ja työeläkeosuutta siten kuin jäljempänä säädetään.

2 §

Eläketuen saajan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Edellä 1 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus kansaneläkelain (347/1956) ja 5 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaiseen vanhuuseläkkeeseen.

seen 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuu-
kauden alusta lukien. Vanhuuseläkkeeseen ei
tehdä varhennusvähennystä.

Jos 1 §:ssä tarkoitettu henkilö on ennen tä-
män lain voimaantuloa täyttänyt 62 vuotta, hä-
nellä on oikeus 1 momentissa tarkoitettuun van-
huuseläkkeeseen. Vanhuuseläke myönnetään
hakemuksesta.

3 §

Suhde muihin etuuksiin

Oikeutta eläketukeen ei ole henkilöllä, joka
saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista
työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä,
vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä
tai vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä.

Eläketuen saajalla on oikeus sairausvakuutus-
lain mukaiseen päivärahaan vastaavasti kuin
vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä sairausva-
kuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Eläketuen saa-
jalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukai-
seen työttömyysetuuteen.

Eläketuen saajalla on oikeus eläkkeensaajien
asumistukeen siten kuin eläkkeensaajien asu-
mistukilaissa (591/1978) säädetään.

Eläketuen saajalla on oikeus lapsikorotuk-
seen siten kuin kansaneläkelain 29 §:ssä sääde-
tään.

Jos eläketuen saajalla on oikeus saada perhe-
eläkelain (38/1969) mukainen leskeneläkkeen
alkueläke, alkueläkettä maksetaan se määrä, jol-
la alkueläke ylittää kansaneläkeosuuden mää-
rän. Eläketukea ja perhe-eläkelain mukaista les-
keneläkkeen jatkoeläkettä ei makseta samanai-
kaisesti.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilön Suomessa asuminen määräytyy asu-
miseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön
soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mu-
kaan.

2 luku

Eläketuen määrä

5 §

Työeläkeosuuden määrä

Jos 1 §:ssä mainitulle henkilölle on 31 päi-
vään joulukuuta 2004 mennessä karttunut työn-
tekijäin eläkelain (395/1961) vähimmäisehtojen
mukaista eläkettä, lyhytaikaisissa työsuhteissa
olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) mu-
kaista eläkettä, maatalousyrittäjien eläkelain
(467/1969) vähimmäisehtojen mukaista eläket-
tä, yrittäjien eläkelain (468/1969) vähimmäiseh-
tojen mukaista eläkettä, merimieseläkelain
(72/1956) mukaista eläkettä, taiteilijoiden ja
eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin
eläkelain (662/1985) mukaista eläkettä, kunnal-
lisen eläkelain (549/2003) mukaista eläkettä,
valtion eläkelain (280/1966) mukaista eläkettä
sekä muuta eläkettä, johon oikeus määräytyy
muiden säännösten nojalla valtion eläkelain mu-
kaan, evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain
(298/1966) nojalla myönnettyä eläkettä ja orto-
doksista kirkkokunnasta annetun lain
(521/1969) nojalla myönnettyä eläkettä, hänellä
on oikeus saada edellä mainittujen lakien mukai-
sesti 31 päivään joulukuuta 2004 laskettu työ- tai
ansioeläkkeen määrä eläketuen työeläkeosuute-
na. Työeläkeosuus tarkistetaan eläketukea
myönnettäessä vuoden 2004 indeksitasoon käyt-
tämällä työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa
säädettyjä indeksilukuja.

6 §

Kansaneläkeosuuden määrä

Täysimääräinen kansaneläkeosuus on ensim-
mäisessä kuntaryhmässä 5 795,76 euroa ja toi-
sessa kuntaryhmässä 5 558,04 euroa vuodessa.

Jos eläketuen saaja on avioliitossa, täysimää-
räinen kansaneläkeosuus on ensimmäisessä kun-
taryhmässä 5 109,12 euroa ja toisessa kuntaryh-
mässä 4 906,68 euroa vuodessa.

Eläketuen kansaneläkeosuuden määrä laske-
taan siten, että täysimääräisestä kansaneläke-

osuudesta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 536 euroa vuodessa. Vuositulona otetaan huomioon 5 §:ssä mainittu työeläkeosuus sekä kansaneläkelain 26 §:n 1 ja 5 momentissa mainitut etuudet ottaen huomioon, mitä mainitun pykälän 4 momentissa säädetään. Eläketuen määräytymiseen vaikuttavat tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Eläketuen kansaneläkeosuus myönnetään sen kunnan kalleusluokan mukaisena, jossa henkilö asuu eläketuen alkamisajankohtana. Kun eläketuen saaja on asunut uuden asuinkunnan kalleusluokan mukaisessa kunnassa kuusi kuukautta, muutetaan eläketuen kansaneläkeosuus uuden asuinkunnan kalleusluokan mukaiseksi sitä seuraavan kuukauden alusta. Kuntien kalleusluokituksesta säädetään laissa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta (955/1973).

Jos eläketuen hakija on asunut ulkomailla, kansaneläkeosuuden määrään sovelletaan, mitä kansaneläkelain 25 b §:n 1 ja 3 momentissa säädetään.

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin 10,76 euroa.

3 luku

Eläketukea koskevat säännökset

7 §

Puolisot ja erillään asuminen

Jos mies ja nainen avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, eläketuen kansaneläkeosuutta määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään avioliitossa olevista henkilöistä.

Jollei avioliitossa olevalla henkilöllä ole yhteistä taloutta puolisonsa kanssa, hänen eläketuensa kansaneläkeosuutta määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään sellaisen henkilön eläketuesta, joka ei ole avioliitossa.

8 §

Eläketuki laitoshoidon ja rangaistuksen täytäntöönpanon aikana

Eläketuen kansaneläkeosuuden maksamiseen eläketuen saajan laitoshoidon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 42 b ja 43 §:ssä säädetään.

Eläketuen maksamiseen eläketuen saajan rangaistuksen täytäntöönpanon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 42 §:ssä säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliiton purkautumisesta, eläketukeen vaikuttavissa tuloissa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muuttamisesta, asuinkunnan muuttumisesta, laitoshoidon joutumisesta sekä muista eläketukeen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

4 luku

Menettelysäännökset

10 §

Eläketuen hakeminen

Eläketukea haetaan sitä varten vahvistetulla Kansaneläkelaitoksen hyväksymällä lomakkeella Kansaneläkelaitokselta. Eläketuen hakijan on annettava eläketuen myöntämiseksi ja maksamiseksi tiedot hakijan ja hänen puolionsa nimestä ja syntymäajasta, asuinkunnasta, laitoshoidossa tai rangaistuslaitoksessa olosta, saamistaan työttömyysturvalain mukaisista päivärahoista ja työmarkkinatuesta, työttömyysetuuksien maksajista sekä saamistaan eläketuloista, sekä muut eläketuen maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Eläketukihakemus voidaan hylätä, jos tuen hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellista tietoa tai esittämästä selvaista selvitystä, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia.

11 §

Eläketuen myöntäminen

Eläketuki myönnetään sen kuukauden alusta, kun oikeus siihen on syntynyt, kuitenkin aikaisintaan työnteon päättymistä seuraavan kuukauden alusta. Eläketukea ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta ennen eläketuen hakemista.

12 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain siten kuin kansaneläkelain 38 §:ssä säädetään saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Eläketuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymän erityisen syyn.

13 §

Eläketuen väliaikainen maksaminen

Jos eläketuessa tulona huomioon otettavista 5 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaisista eläkkeistä tai muusta jatkuvasta eläketuen määrään vaikuttavasta etuudesta on muutoksenhaku vireillä, voidaan eläketuki myöntää ja maksaa väliaikaisena.

14 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 5 §:ssä mainituissa laeissa tai kansaneläkelain 22 §:ssä tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkau-

tetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajan kohdasta lukien.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutustukena, tässä laissa tarkoitettu henkilö on oikeutettu entisiin perustein eläketukeen kuntoutustuen päättymistä seuraavan kuukauden alusta lukien.

15 §

Takautuva eläketuki

Jos eläketuen saajalle myönnetään takautvasti eläkettä, korvausta tai muuta jatkuvaa eläketuen kansaneläkeosuuden määrään vaikuttavaa etuutta, Kansaneläkelaitos voi periä samalta ajalta liikaa maksetun eläketuen määrän takautvasti suoritettavasta eläkkeestä tai muusta etuudesta siten kuin kansaneläkelaisissa säädetään.

Jos samalta ajalta, kun henkilölle maksetaan eläketukea, on maksettu myös työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta, maksetaan eläketuki vastaavalta ajalta työttömyysetuuden maksajalle.

16 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuen kansaneläkeosuus tarkistetaan, kun eläketuen saaja solmii avioliiton, avioliitto purkautuu tai kun eläketukeen vaikuttavissa vuosituloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonaisuudesta johtuva muutos. Vuositulon arvioimiseen sovelletaan muutoin, mitä kansaneläkelain 32 a §:n 2 momentissa säädetään vuositulon arvioimisesta.

Jos eläketukeen vaikuttava muutos on tapahtunut kalenterikuukauden 1 päivänä, eläketuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin eläketuki tarkistetaan muutoksen tapahtumista seuraavan kuukauden alusta.

Jos eläketuen kansaneläkeosuuden korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää myös ilman hakemusta.

17 §

Eläketuen väliaikainen keskeyttäminen ja lakkauttaminen

Eläketuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai sen määrää vähentää, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu, jos on perusteltu syy olettaa, että eläketuki olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä, tai jos 9 §:n mukaista ilmoitusvelvollisuutta eläketuen saamisedellytysten tarkistamiseksi ei noudateta.

Jos eläketuen saaja muuttaa ulkomaille vakinaisesti asumaan, eläketuki lakkautetaan muuttoa seuraavan kuukauden alusta lukien.

18 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Jos eläketuen maksamista tuen saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa, Kansaneläkelaitos voi eläketuen saajan suostumuksella päättää, että tuki maksetaan eläketuen saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläketuen saajan ja hänen kansaneläkelain 42 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa huoltoon. Näin maksettua eläketukea ei saa vastoin eläketuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta eläketuki on maksettu.

19 §

Eläketukea koskevat menettelysäännökset ja muutoksenhaku

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemaan eläketukeen sovelletaan, mitä kansaneläkelaisissa säädetään päätöksen antamisesta, viivästyskorotuksesta, tietojen saamisesta, tietojen luovutuksesta, tietojen käytöstä ja teknisestä käyttöyhteydestä, takaisinperinnästä ja vanhentumisesta sekä eläkepäätöksen oikaisusta, muutok-

senhakumenettelystä ja lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

5 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Ulosmittauskielto

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei saa ulosmittata ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 79 §:n 3 momentissa säädetään.

Sopimus, joka tarkoittaa tähän lakiin perustuvan eläketukioikeuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

21 §

Toimeenpano ja tiedonsaantioikeus

Tämän lain mukaiset eläketukea koskevat tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

Kansaneläkelaitoksen tai työeläkelaitoksen pyynnöstä työvoimatoimisto antaa maksutta sitovan lausunnon siitä, onko 1 §:ssä tarkoitettu henkilö julkisesta työvoimapalveluista annettussa laissa tarkoitettu pitkäaikaistyöhön. Työvoimatoimiston lausunnon toimittamisesta ja lausuntoon merkittävistä seikoista voidaan säätää työministeriön asetuksella.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä tämän lain mukaisen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten tietoja eläketuen hakijalle maksetuista työttömyysturvalain mukaisista päivärahoista työttömyyskassalta.

22 §

Eläketurvakeskuksen ja Kansaneläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitos ilmoittaa eläketukea hakeeneen henkilön henkilötiedot työvoimatoimistolle 21 §:ssä mainitun lausunnon antamista varten ja Eläketurvakeskukselle henkilölle kertyneen

eläketuen työeläkeosuuden määrittelyistä varten.

Eläketurvakeskuksen tulee ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle eläkelaitoksilta saamansa tiedon perusteella 5 §:ssä mainittujen lakien mukaan eläketuen hakijalle kertynyt työeläkeosuuden määrä tai määrän muutos eläketuen maksamista varten.

23 §

Rahoitus

Valtio korvaa Kansaneläkelaitokselle tämän lain nojalla maksettavista eläketuista aiheutuvat kustannukset.

Kansaneläkelaitoksen on neljä arkipäivää ennen maksupäivää ilmoitettava valtiolle määrä, joka tarvitaan Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan maksettavien eläketukien maksamiseen. Kalenterikuukautena maksettujen eläketukien yhteismäärän ja saman kuukauden ennakkojen erotus on ilmoitettava valtiolle maksukuukautta seuraavan kuukauden aikana. Valtion tulee suorittaa erotus maksukuukautta seuraavan toisen kuukauden 15 päivään mennessä.

Valtion on 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen perusteella maksettava Kansaneläkelaitokselle ilmoituksen mukainen rahamäärä vii-

meistään yksi pankkipäivä ennen eläketukien maksupäivää.

Eläketuen päättymisen jälkeen maksettava vanhuuseläke rahoitetaan siten kuin kansaneläkeläisissä ja 5 §:ssä mainituissa työeläkeläisissä vanhuuseläkkeiden rahoituksesta säädetään.

24 §

Indeksisidonnaisuus

Eläketuen rahamäärä sidotaan elinkustannusten muutoksiin siten, että niitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Tämän lain 6 §:n mukaiset rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2005.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Eläketuki myönnetään aikaisintaan lain voimaantulosta lukien.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolakiin (1535/1992) uusi 63 b § seuraavasti:

4 luku	koitettuun eläketukeen sovelletaan verotuksessa eläkettä koskevia säännöksiä.
Ansiotulon veronalaisuus	
63 b §	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2005, ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.
<i>Eläketuki</i>	

Eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetussa laissa (/) tar-

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2004
